

Creativitatea la vârstă preșcolară

Prof.PRICOPI LILIANA

GRADINIȚA BALINȚI-HAVÎRNA

JUD.BOTOȘANI

Nu există frontiere în ceea ce se numește creativitatea la copii, indiferent de domenii de activitate, aceștia având nevoie acerbă însă de dirijare, îndrumare, materie primă pentru a-și manifesta spiritul creativ, iar toate celelalte vin din instinct.

„Legea superioară a existenței este munca creatoare, prin care lăsăm în lume o urmă după ce nu vom mai fi, o operă care ne prelungește existența și după moarte”, spunea Leonardo Da Vinci.

Termenul creativitate își are originea în cuvântul latin „creare”, care înseamnă: a zămisli, a făuri, a naște. Dacă analizăm cuvântul din punct de vedere etimologic, vom concluziona că de fapt creativitatea este un proces, un act dinamic, care se dezvoltă și-și atinge apogeul prin acțiune.

Dealtfel creativitatea poate fi definită și ca un proces intrapersonal sau interpersonal, al cărui rezultat sunt produsele finite, bazate pe originalitate și foarte calitative.

Fiecare om se naște cu darul de a fi creativ, cu o imaginație bogată, dar, în funcție de cât de mult este preocupat de dezvoltarea lui creativă, este variabil rezultatul – dacă aceasta este valorificată, rezultatele vor fi pe măsură, însă dacă omul este indiferent la ceea ce se numește creativitatea sa, totul va rămâne doar la stadiul de „dar”.

Preșcolăritatea este etapa în care copilul este pus să facă lucruri, este dirijat, este valorizat, iar creativitatea se conturează vizibil în această perioadă. Acum se cimentează nevoia de cunoaștere, de acțiune asupra obiectului, cu anumite materiale, instrumente de lucru, iar rezultatele sunt chiar uimitoare uneori.

Potențialul creativ al preșcolarului se manifestă în cadrul tuturor activităților de zi cu zi, fie în jocurile de creație, de rol, în desen, aplicații, în convorbiri dar și în cadrul activităților extrașcolare, în cadrul momentelor artistice, scenete, dramatizări când, cu spiritul lor ludic și spontaneitate fac ca lucrurile să fie mai mult decât plăcute, foarte apreciate.

La această vârstă, copilul preșcolar este o sursă interminabilă de imaginație, are însă nevoie și de încurajare, motivare și argumentare, iar prin dirijarea pașilor de către educatoare, cu răbdare și tact pedagogic, ajunge un ”mic artist”.

De cele mai multe ori copilul, prin creație, își exprimă trăirile, sentimentele, trebuințele. Am să vă descriu acum desenul unui copil de patru ani și jumătate, realizat la sectorul Artă, la tema săptămânii „Familia mea”. „Copilul a desenat propria-i familie, care-i este formată din: tată, mamă, surioară și el. Tatăl este un bărbat înalt și athletic, mama mai minionă. În desenul său, tatăl era situat în dreapta paginii, înalt, cu brațul drept întins ca un ram protector peste întreaga familie, mama situată între cei doi copii, baietele, care este un mămos, o ținea în desen de picior, iar surioara mai mică lipită de el, că doar o protejează mereu.” Mai creativ de atât la patru ani, nici că se poate – a cuprins în mica sa operă tot ”UNIVERSUL” lui, familia, cu elemente foarte importante ce pot fi deslușite din creația sa: protecția și siguranța oferită de tată, iubirea pentru

amândoi copiii manifestată de mamă și iubirea eternă dintre frați.

La o activitate de la sectorul Bibliotecă, am așezat pe masă fiecărui copil câte patru jetoane, haotic alese. Fiecare copil avea ca sarcină de lucru ”să creeze o mică poveste, plecând de la imagini le de pe jetoane. La un copil pe masă se găseau: imaginea cu vulpea, zmeul – de jucarie, vulturul în zbor și un copil. Un băiețel, după câteva minute, îmi spune că el deja are câteva idei și îmi transmite: ”*Nică , din amintiri din copilărie, se juca cu zmeul, timp în care un vultur, care zbura pe deasupra casei lui, unde avea multe găini în curte – de aceea venea și vulpea în vizită foarte des – a crezut că zmeul este tot o pasăre, a atacat zmeul, dar s-a încâlcit în firul lui, fapt ce l-a doborât la pământ, iar în cădere a lovit-o pe vicleană, care tocmai furase o găină și astfel Nică a devenit eroul satului, învingând jivinele.*”

Pentru mine, modul lui de a gândi, de a ordona ideile și a relata ceea ce el și-a imaginat în cinci minute a fost șocant. De aceea pot afirm că imaginația și potențialul creativ ale copiilor sunt inepuizabile.

Pentru a crea copilul are nevoie de îndrăzneala, de curaj, de abilități, atât lingvistice, cât și motrice. Are nevoie de libertatea de exprimare în creație, de ascultare, de îngăduință, pentru a face lucrurile așa cum le vede și le simte el cu adevărat, iar modelul nostru de creație ar fi bine să dispară din cadrul activităților, vrând să direcționăm creativitatea lor, raportată la modelul din fața clasei. Să-i lăsăm să creeze, nu să copieze – și doar atunci vom putea analiza un produs creat de ei, din mintea lor și cu puterea lor de creație.

Un copil creativ este un copil dornic de cunoaștere, un copil care vede dincolo de hîrtia *glasse*, dincolo de paleta de culori și dincolo de imagine de pe un jeton.

Creativitatea este omniprezentă la vârsta preșcolară și oferă multe oportunități de exprimare pentru copil. Creativitatea, de foarte multe ori, îi marchează existența copilului, acesta fiind de foarte multe ori afectat de teama de a nu-i ieși ceva; creativitatea este decisivă pentru dezvoltarea emoțională a copiilor, fiind considerată „dimensiune esențială a personalității, ce corelează cu idealul de personalitate liberă, autonomă, capabilă de autoexprimare și autorealizare”.

Prin tot ceea ce facem, noi, cei puși să modelăm personalități de la cea mai fragedă vârstă, vom canaliza tot potențialul creativ al copiilor spre treptele superioare ale cunoașterii, făcând mult mai facilă creativitate și dezvoltându-le imaginația.

Norman Podhoretz spunea despre creativitate că ”reprezintă miraculoasa întâlnire dintre energia neînhibată a copilului cu ceea ce pare a fi opusul și dușmanul ei, simțul ordinii, impus de disciplinarea inteligentă a adultului”.

Bibliografie:

Bontaș, I. – Tratat de pedagogie, Editura Bic All București- 2007.
Cristea, A. – Creativitatea în procesul de învățământ, Revista de Pedagogie- 1992.
Dănescu, E. – Stimularea creativității la vârstă preșcolară, Editura Paralela 45, Pitești- 2009.